AH 546
2026Z22796

Antwoord van minister Van Veldhoven-van der Meer (Klimaat en Groene Groei) (ontvangen 4 november 2026)

1
Kunt u bevestigen dat de volgende twee afspraken uit het coalitieakkoord "Aan de slag" u bekend zijn: "Onze ambitie blijft om onnodige nationale koppen op Europese regels te schrappen" en "Als we nieuw beleid invoeren kijken we standaard naar de effecten op het gelijke speelveld met omringende landen"?

Antwoord
Ja.

2
Bent u bekend met de brief van de minister van Financiën met een inventarisatie van nationale koppen en aanvullende nationale vereisten voor de financiële sector?

Antwoord
Ja.

3
Bent u bereid de Kamer een vergelijkbaar overzicht te sturen van nationale koppen en aanvullend beleid dat Nederland treft voor het klimaat- en energiebeleid en circulariteit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord
Het kabinet staat achter de afspraak uit het coalitieakkoord om onnodige nationale koppen op Europese regels te schrappen. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord aangekondigd bij nieuw beleid standaard te zullen kijken naar de effecten op het gelijke speelveld met omringende landen. Dit wordt op dit moment uitgewerkt en zo snel mogelijk geïmplementeerd. Een integraal overzicht van nationale koppen zoals gevraagd acht het kabinet echter niet het geschikte instrument, om meerdere redenen.

Ten eerste richt de afspraak zich op *onnodige* nationale koppen. Een overzicht van alle verschillen tussen Europese en nationale regelgeving geeft geen antwoord op de vraag welke regels onnodig zijn. Die vraag vraagt om een beoordeling per geval.

Ten tweede is het begrip "nationale kop" op het terrein van klimaat, energie en circulaire economie minder eenduidig dan in het financiële domein. Een eenduidige afbakening, zoals die voor de financiële sector mogelijk is, is op het beleidsterrein van Klimaat en groene groei daarom niet goed te maken. Allereerst legt Europese regelgeving op dit terrein vaak een doel op en laat de invulling aan de lidstaat, of verplicht expliciet tot nationaal beleid. Zo verplicht de Effort Sharing-verordening Nederland om de uitstoot buiten het EU-

emissiehandelssysteem in 2030 met 48 % te verminderen ten opzichte van 2005. Ook de richtlijnen voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie geven lidstaten een nationale opgave. Nationaal beleid dat daaraan vervolgens invulling geeft, is daar uitvoering van een Europese verplichting, een kop op Europees beleid. Ook kan nationaal beleid soms juist Europees beleid of een beleidspakket voorkomen dat zou leiden tot hogere lasten of regelgeving die minder goed past bij de Nederlandse praktijk. Een voorbeeld is de Europese verpakkingsverordening. Die stelt doelen voor de inzameling van drankverpakkingen en schrijft aanvullende strenge verplichtingen voor aan lidstaten die deze doelen niet halen. Nederland kiest er met het statiegeldbeleid voor om nu zelf aanvullende maatregelen te nemen, om de kans te maximaliseren dat de doelen worden gehaald. Met het halen van de doelen houdt Nederland de regie over de vormgeving van het beleid en worden zwaardere Europese verplichtingen voorkomen. Het staat andere lidstaten vrij om andere keuzes te maken om de doelstelling te bereiken. Een verschil in beleid met omliggende landen of met het Europees kader is daarmee nog geen ongewenste kop op Europees beleid.

Ten derde zou het opstellen van het gevraagde overzicht, inclusief een gedegen inhoudelijke weging van de verschillen met andere landen en of de Europese kaders en de (on)wenselijkheid daarvan, gezien de omvang en verwevenheid van Europese en nationale regelgeving op dit terrein, substantiële ambtelijke capaciteit vragen. Gezien de taakstelling die het departement conform coalitieakkoord moet uitvoeren stelt het kabinet een alternatieve invulling voor. Zie hiervoor het antwoord bij vraag 5/6.

4
Kunt u in dat overzicht in ieder geval alle geldende en voorgenomen wet- en regelgeving en ander beleid op het terrein van klimaat en energie en circulariteit opnemen? Kunt u in ieder geval de volgende categorieën meenemen:
- nationale koppen bij de implementatie van Europese richtlijnen, zoals het gebruik maken van lidstaatopties;
- nationale doelen die verder gaan dan de Europese verplichtingen, zoals doelen in de Klimaatwet:
- nationale instrumenten die geen Europese grondslag kennen, zoals heffingen, verboden, normeringen, verplichtingen en gebruiksbeperkingen?

Antwoord
Zoals ook gesteld in het antwoord op vraag drie, ligt een dergelijk generiek overzicht niet voor de hand. Bij implementatievoorstellen en nieuw beleid wordt wel standaard per maatregel in kaart gebracht wat de effecten zijn, wordt er op basis van de motie Flach (Kamerstukken II 2026/2 32852, nr. 412) uitgewerkt wat de impact op het gelijk speelveld is en wordt de noodzaak onderbouwd. Op basis daarvan kan per maatregel een afweging worden gemaakt of de maatregel passend is. Bij de implementatie van Europese richtlijnen heeft Nederland bijvoorbeeld gekozen voor lidstaatopties zoals de opt-in glastuinbouw en opt-in binnenvaart in het ETS-2. Door deze opt-ins wordt echter ook een bijdrage geleverd aan andere beleidsdoelen zoals de Energy Efficiency directive (EED), de Effort Sharing Regulation (ESR) en Renewable Energy Directive (RED).

In andere gevallen heeft het kabinet inmiddels, n.a.v. signalen geconcludeerd dat een nationale maatregel niet passend is en het speelveld negatief beïnvloedt. Zo wordt de CO2-heffing van de industrie afgeschaft. Bij de Klimaat- en Energienota, die jaarlijks op Prinsjesdag verschijnt, rapporteert het kabinet over de voortgang op de klimaat- en energiedoelen en geeft daarbij in de bijlagen ook een overzicht van de juridische en financiële maatregelen op dit terrein.

5
Bij welke maatregelen uit het overzicht ziet u mogelijkheden om deze te schrappen, af te zwakken of terug te brengen naar een 1-op-1-implementatie, in lijn met het coalitieakkoord? Op welke termijn acht u dit mogelijk?

6
Toetst u, conform het coalitieakkoord, bij het uitwerken van nieuw klimaat- en energiebeleid en beleid op het gebied van circulariteit standaard of er sprake is van een nationale kop en wat de effecten zijn op het gelijke speelveld? Bent u bereid hier in elke memorie van toelichting en iedere beleidsbrief een apart kopje aan te wijden?

Antwoord op vraag 5 en 6
In het Coalitieakkoord is aangegeven dat het kabinet bij het invoeren van nieuw beleid standaard kijkt naar de effecten op het gelijk speelveld met omringende landen. Om hier uitvoering aan te geven werkt het kabinet uit of en zo ja hoe er een methode kan worden gevonden om, in beleidsfiches, memorie van toelichting en middels de bedrijfseffectentoets (BET), conform de opdracht uit het Coalitieakkoord standaard rekening te houden met het gelijk speelveld en zal het kabinet een gestandaardiseerde methode en aanpak formuleren om de effecten op het gelijk speelveld in kaart te brengen, wanneer het beleid betreft dat raakt aan de verduurzaming van de industrie en ontwikkeling van nieuwe industrie. Het kabinet beoogt op deze wijze het effect op het gelijk speelveld van maatregelen bij de aankomende voorjaarsbesluitvorming te betrekken.

Daarnaast stel ik voor om VNO-NCW en MKB-Nederland te vragen om de belangrijkste signalen over onnodige nationale koppen middels een quick scan met ons te delen. Het kabinet zal vervolgens, conform het coalitieakkoord, gericht kijken naar de mogelijkheden om deze af te schaffen.

7
Bent u bereid het overzicht van nationale koppen periodiek te actualiseren, bijvoorbeeld gelijktijdig met de Klimaat- en Energieverkenning?

Antwoord
Zie het antwoord op vraag 3.

8
Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden? Kunt u de vragen beantwoorden vóór de plenaire behandeling van de begroting van Klimaat en Groene Groei en het Klimaatfonds?

Antwoord

Vraag 5 en 6 zijn samengenomen in de beantwoording. De vragen worden voor de plenaire behandeling van de begroting van Klimaat en Groene Groei en het Klimaatfonds beantwoord.